

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1519/2021
03.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији су пуномоћници Аладин Шемовић и Мирза Рамусовић адвокати из ..., против туженог ВВ из ... чији су пуномоћници Иван Јелић и Емир Калић адвокати из ..., ради урачунавања поклона у наследни део, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2951/20 од 16.12.2020. године, у седници већа одржаној 03.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2951/20 од 16.12.2020. године и пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 40/19 од 29.09.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П 40/19 од 29.09.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да се туженом, као законском наследнику иза пок. ГГ бившег из ..., урачунава у наследни део поклон који је примио у износу од 65.000 евра. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у укупном износу од 333.240,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2951/20 од 16.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 40/19 од 29.09.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног постука.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено, преко пуномоћника, поднео ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11....18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, тужиља АА је супруга сада покојног ГГ, који је преминуо ...2016. године. Тужилац ББ је њихов син, а тужени ВВ унук по умрлом сину ДД. Дана 15.12.2015.

године закључен је споразум између тужиоца и туженог, по коме је сада пок. ГГ, преко тужиоца, исплатио туженом износ од 65.000 евра, и то 15.12.2015. године и 30.12.2015. године по 5.000 евра, 04.03.2016. године износ од 10.000 евра и 07.03.2016. године износ од 40.000 евра. Исплата је извршена са намером да се тужени измири у наследном делу који би му припао након његове смрти. Тужени је наведено током поступка негирао, истичући да му је новац исплатио тужилац по основу закљученог споразума од 15.12.2015. године, на име доприноса његовог покојног оца у стицању породичне имовине.

Полазећи од оваквог чињеничног стања, утврђеног тумачењем садржине споразума од 15.12.2015. године и оценом исказа саслушаних странака и сведока, као и становишта да није правно допуштен уговор којим се врши одрицање од наслеђа, нижестепени судови су закључили да је износ од 65.000 евра исплаћен бестеретно и да се стога урачунава у наследни део туженог као поклон, на основу члана 66. и 69. Закона о наслеђивању.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом туженог указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 66. став 1. Закона о наслеђивању прописано је да се законском наследнику урачунава у његов наследни део поклон који је ма на који начин добио од оставиоца, док се према члану 69. став 1. истог закона поклони и испоруке урачунавају тако што најпре остали законски наследници добијају из заоставштине одговарајућу вредност, па се после тога остатак дели међу наследницима. На основу одредбе члана 212. става 1. Закона о наслеђивању, заоставштина прелази по сили закона на оставиочеве наследнике у тренутку његове смрти, а према ставу 2. овог члана, истовремено наследници стичу и право на одрицање од наслеђа. Одрицање од наслеђа које није отворено ништаво је, сходно члану 218. Закона о наслеђивању.

Чињенице утврђене у поступку, оценом изведених доказа у смислу члана 8. Закона о парничном поступку и правила о терету доказивања која нису примењена у складу са одредбама члана 228. и 231. истог закона, за сада не дају основа за примену цитираних законских одредби које регулишу наследноправни институт урачунавања поклона у наследни део, због чега се не може прихватити закључак суда да новац који је исплаћен туженом представља поклон учињен за живота од оставиоца и да се стога има урачунати у његов наследни део.

Наиме, према писменом споразуму од 15.12.2015. године у списима, тужилац и тужени су уредили међусобни имовинско-правни однос тако што тужени, пријемом укупног новчаног износа од 65.000 евра (који му је исплаћен у неколико наврата у износима и периоду ближе одређеним у споразуму) или пријемом стана ближе означеног у тачки 3. споразума, као поклона и новчаног износа од 10.000,00 динара, изјављује да нема никаквих даљих потраживања према тужиоцу по било ком основу. Наведени споразум садржи и одредбу којом се тужени након смрти бабе АА и деде ГГ, одриче имовине која му по праву представљања припада иза његовог покојног оца, и то породичне стамбене зграде – куће у ..., у улици ... број .., кућни број ...

Наследник се може одрећи наследства тек након што стекне својство наследника, што значи тек након отварања наслеђа, тј. након смрти оставиоца, па је одрицање од наследства за живота оставиоца правно недопуштен посао и нема никаквог правног значаја, сходно члану 212. став 2. и члана 218. Закона о наслеђивању. Стога је правилан закључак нижестепених судова да је наведена одредба споразума ништава на основу члана 103. став 1. и члана 105. став 1. Закона о облигационим односима, с обзиром да је противна принудним прописима и да споразум може опстати и без те одредбе.

Међутим, тужени основано у ревизији истиче да је све време негирао да му је извршеном исплатом учињен поклон од стране његовог деде, позивајући се на закључени споразум са тужиоцем у циљу регулисања њихових породичних имовинских односа и истичући да је исплата извршена делом од новца који му је његов покојни отац оставио за школовање а делом на име доприноса његовог покојног оца у стицању породичне имовине. Да је део новца исплаћен по основу учешћа оца туженог у стицању породичне имовине потврдили су и тужиоци у исказима датим приликом саслушања у својству странака. Код таквог стања ствари погрешно је утврђење судова да тужени применом правила о терету доказивања није доказао своје наводе, јер су тврдње туженог поткрепљене писменим споразумом и делом исказима странака, па је управо супротно, на тужиоцима био терет доказивања чињенице да је новац у укупном износу од 65.000 евра (или у неком другом износу) исплаћен од стране оставиоца као поклон туженом, што се из до сада изведених доказа не може закључити.

Да би било места примени института урачунавања поклона законском наследнику од стране оставиоца неопходно је утврђење да се ради о имовини која је била у власништву оставиоца и да је дата бестеретно. У конкретном случају, није разјашњено по ком основу је новац исплаћен туженом и да ли је новац исплатио искључиво отац тужиоца из своје имовине, или су у исплати учествовали и тужиоци као његови супруга и син, и да ли је извршеном исплатом обухваћена и вредност имовине у чијем стицању је учествовао отац туженог, јер се у том случају не би могао применити институт урачунавања поклона. Из изведених доказа не произилази чињенично стање које су утврдили нижестепени судови - да се ради о бестеретном располагању оставиоца, нарочито ако се има и виду да су тужиоци изјавили да је извршеном исплатом тужени намирен за све што потражује, како на име доприноса његовог оца у стварању имовине тако и на име његовог наследног дела, па је на њима био терет доказивања да ли се и у ком износу ради о бесплатном располагању, а у ком делу се ради о решавању породичних имовинско-правних односа.

Околности да је оставински поступак иза смрти сада пок. ГГ био прекинут решењем јавног бележника а тужиоци и тужени упућени на парницу, с тим да тужиоци докажу да је тужени намирен у свом наследном делу, а тужени да докаже да одређене непокретности не представљају заоставштину оставиоца, као и да тужени није покренуо парницу на коју је упућен, нису од значаја за основаност тужбеног захтева.

Како се на наведене неправилности основано ревизијом туженог истиче, то су нијестепене пресуде морале бити укинуте. У поновном поступку првостепени суд ће

утврдити све битне чињенице за одлучивање о постављеном тужбеном захтеву, имајући у виду примедбе изложене у овом решењу, па ће правилом применом материјалног права донети закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од коначног исхода спора.

Из изложеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци овог решења.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић